

Ekonomi yeniden OVP'nin yörüngesine giriyor

GENİŞ AÇI
Serhat Gürleyen
sgurleyen@yayistirim.com.tr

2024 yılı birinci çeyrek gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) verisi parasal sıkılaşıma rağmen yüzde 2,4 çeyrekten çeyreğe artış ile büyümenin gücünü koruduğunu gösteriyor. Dördüncü çeyreğe göre en önemli değişiklik ekonomide ihracat lehine dengelenmenin güçlenmesi ve yatırımların hız kazanması.

Ekonomide yeniden dengeleme Orta Vadeli Program'ın temel amaçlarından birisi. Büyümenin dış dengenin düzeldiği sürdürülebilir bir patikaya oturması ekonomiyi dışsal şoklara karşı koruyarak, Türk lirası üzerinde baskıyı kalıcı olarak azaltacak ve dezenflasyon sürecini hızlandıracak.

Uygulanan sıkı para politikası sayesinde yatırımcıların güveni sağlandı, portföy tercihleri döviz aleyhine değişti ve lira reel olarak değer kazandı. Ancak dördüncü çeyrek itibarıyla hanehalkı tüketimi istenilenden çok daha güçlüydü.

Milli gelir verileri bu durumun değiştiğini gösteriyor. Yılın ilk çeyreğinde tüketim ve ithalat yavaşlarken, ihracat toparlanıyor. Yatırımlarda deprem sonrası yeniden inşa kaynaklı büyüme devam ediyor. Ekonomi dördüncü çeyrekteki sapma sonrası yeniden Orta Vadeli Program'ın yörüngesine giriyor.

İlk çeyrek milli gelir verisini harcama yönlü incelediğimizde parasal sıkılaşıma ile hanehalkı tüketiminin hız kestiğini görüyoruz. Söz konusu kalem çeyrekten çeyreğe yüzde 1,1 (Ç4: %3,6) büyüyerek manşet çeyreklik rakama +0,8 puan katkıda bulunuyor. Açıklanan veri perakende satışa göre zayıf, hizmetler ile uyumlu.

Aynı pozitif sürprizi dördüncü çeyrekteki daralma sonrası yatırımların yeniden hızlanması. Yatırım harcamaları çeyrekten çeyreğe yüzde 2,9 (Ç4: +%0,8 büyüyor. Deprem kaynaklı olan artışın manşet çeyreklik büyümeye 0,8 puan katkı yaptığını hesaplıyoruz.

Diğer iyi haber ihracatın çeyreklik yüzde 2,9 artışla (Ç4: +%2,5) yeniden büyüme serisine geri dönmesi. Buna karşın

ithalat yüzde -4,0 (Ç4: -%3,9) daralmaya devam ediyor. Bu sayede net ihracat 1,5 yüzde puan ile (Ç4:0,3, Ç3: 0,9, Ç2: -1,3) büyümeye üç çeyrektir kesintisiz destek veriyor.

Kamu tüketimi ise önceki çeyreğe göre yüzde 2,2 (Ç4: -%4,3) artış ile çeyreklik büyümeye 0,3 puan katkı yapıyor. Seçim sahnedeki bir ekonomide normal bir gelişme.

Çeyreklik büyüme oranlarına üretim cephesinden baktığımızda genele yaygın bir toparlanma görüyoruz. İmalat **sanayi** (%4,1), inşaat (%3,7), hizmetler (%3,9), bilgi ve iletişim (%5,5) hızlı büyüyen kalemler. Gayrimenkul (%0,2) ve finans (%1,1) beklendiği gibi yükselişe katılmıyor.

Önümüzdeki dönemde harcama ve üretim cephesinde gördüğümüz ivmelenmenin hız kesmesini bekliyoruz. Yılın ikinci yarısında asgari ücrete zam yapılmadığı ve maliye politikasının daha az genişleyici olduğu baz senaryoda iç talebin yavaşlamasını ve ekonomide ihracat lehine dengelenmenin dalgalı bir seyirle de olsa devam etmesini bekliyoruz.

Uygulanan sıkı para politikası sayesinde yatırımcıların güveni sağlandı, portföy tercihleri döviz aleyhine değişti ve lira reel olarak değer kazandı.

2024 yılının ikinci çeyreğe yönelik öncü veriler ekonomide yavaşlamaya yönelik ilk sinyalleri veriyor. İmalat **sanayi** sektöründe mayıs ayı **MÜSİAD** SAMEKS 49,6 ile (Nisan 59,4) önceki aya göre sert geri çekiliyor. **ISO** PMI nisan ayında 49,3 ile benzer bir tabloya işaret ediyordu. Sektörel güven endeksi verisi, kredi kartları, tüketici kredileri, iç talepte yavaşlamaya işaret eden diğer göstergeler.

2024 yılı ilk çeyrek verileri öncesi büyüme tahminimizi yüzde 3,0'ten yüzde 3,2'ye çekmiştik. Beklediğimizden güçlü ilk çeyrek verisine rağmen, önümüzdeki döneme yönelik yavaşlama endişesi nedeniyle şimdilik tahminimizde değişikliğe gitmiyoruz. Tahminimizdeki yukarı yönlü risk Avrupa'nın büyümesinin hızlanmasından ve deprem sonrası yeniden inşa yatırımlarının öngördüğümüzden daha fazla olmasından kaynaklanıyor.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, İstanbul'da Sanayicilerle Bir Araya Geldi

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Vizyoner Bir Bakışla Tarım ile Sanayi Arasındaki Entegrasyonu Artırarak; Tarımsal Sanayinin, Ekonomimize Daha Etkili ve Verimli Katkı Yapmasını Değerlendirmek ana gündemiyle düzenlenen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Mayıs ayı meclis toplantısına katıldı.

Toplantıda bir konuşma yapan Bakan İbrahim Yumaklı, sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu kaliteli ham maddenin, fiyat dalgalanmalarından korunarak temin edilmesinin yolunun sözleşmeli üretimden geçtiğini belirterek, "Siz değerli sanayicilerimizden sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması ile ilgili desteklerinizi istirham ediyorum." dedi.

Tarım ve sanayi sektörlerinin bir bütünün parçaları gibi olduğunu belirten Yumaklı, et ve tırnak gibi olan bu iki sektörün entegrasyonunu önemsediklerini söyledi.

Sanayi sektörünün de katkı ve destekleriyle tarımın son 22 yılda geldiği noktayı anlatan Yumaklı, çiftçiyi üretime teşvik etmek için 1,6 trilyon lira tarımsal destek verdiklerini belirtti.

İbrahim Yumaklı, tarım dışına çıkan arazi miktarını önemli ölçüde

azalttıklarını, 93 milyon dekarlık alana sahip 440 tarımsal ovayı koruma altına aldıklarını ifade ederek, organik tarım ve iyi tarım uygulamalarını yaygınlaştırdıklarını dile getirdi.

Tarım ve sanayi entegrasyonunu güçlendirmek için kırsal kalkınma yatırımlarına ayrı bir önem verdiklerini aktaran Yumaklı, bu kapsamda 93 bin projeye 95 milyar lira hibe ödemesi yaptıklarını bildirdi.

Yumaklı, tarım girişimcilerinin genç ve kadınlardan oluşması durumunda onlara pozitif ayrımcılık yaptıklarını belirterek, tarımda kadın ve gençlerin üretimin içerisinde kalma motivasyonun düşük olduğunu ifade etti.

Bakan Yumaklı, yaptıkları çalışmalarla, 85 milyon nüfusun ve 60 milyona yaklaşan turistin gıda ihtiyacını sorunsuz karşıladıklarını belirterek, şöyle devam etti

Ayrıca 2023 yılında 212 ülke ve bölgeye 2 bin 200 çeşit ürün ihraç ederek, ülkemize 31 milyar dolarlık katkı sağladık. Ülkemiz, 69,2 milyar dolar tarımsal hasılayla Avrupa'da birinci, dünyada ise ilk 10 ülke arasında. Bütün bu başarılarla, tarım ve sanayi sektörlerinin birbirine

sağladığı girdi tedarikinin büyük etkisi var. Ayrıca gıda arz güvenliğimizin teminatı olan kırsalımızın kalkınmasında, sanayi sektörünün katkıları yadsınmaz. Bu başarıların baş mimarları olan çiftçilerimize ve bu başarıya verdikleri destek için sanayicilerimize şükranlarımı sunuyorum. İbrahim Yumaklı, son 10 yılda salgından savaşlara, afetlerden iklim değişikliği ve nüfus artışına kadar birçok risk faktörü ile karşı karşıya kaldığını belirterek, bu faktörleri yeni normal olarak tanımladıklarını ve çalışmalarını bu kapsamda değerlendirdiklerini bildirdi.

Yumaklı, Yeni normal tüm dünyada maliyetleri artırıyor, tüketim artışlarına sebep oluyor, lojistik maliyetleri yükseltiyor, tarım ve gıdada tekelleşmeye neden oluyor, gıda milliyetçiliğini ortaya çıkarıyor, göçlere sebep oluyor, tarım arazilerinin de günden güne daha çok azalmasına neden oluyor. değerlendirmesinde bulundu. Nüfus artış projeksiyonlarına göre 2050 yılında bu günden yüzde 70 daha fazla gıdaya ihtiyaç duyulacağını aktaran Bakan Yumaklı, "Bu gıdayı üretmek için yüzde 55 daha fazla suya gereksinim duyacağız. Bunun için de güçlü bir tarım ve güçlü bir sanayi

sektörüne daha çok ihtiyacımız var. Yeni normale göre, ülke kaynaklarımızı daha etkin kullanmamız lazım. Bölgemizdeki rekabet gücümüzü artırmamız gerekiyor. Bu nedenle teknoloji ve bilimle daha az kaynakla daha çok üretim yapmanın yollarını bugün, daha çok aramalıyız. Biz de yeni politikalar oluşturarak kendimizi yeni normale hazırlıyoruz. diye konuştu. Bu kapsamda son 1 yılda devrim niteliğinde düzenlemeler yaptıklarını vurgulayan Yumaklı, şöyle devam etti

Bu düzenlemelerle, sürdürülebilirlik, verimlilik, kalite, kayıtlılık ve sektöre yatırım çerçevesinde sektöre yön vereceğiz. Bu düzenlemeler, suya göre tarım yapılması, planlı tarımsal üretimin gerçekleştirilmesi, işlenmeyen arazilerin üretime kazandırılması, tarımsal üretim yapılan tüm alanların kayıt altına alınması, sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılmasıdır. Politikalarımızın tamamı devletimizin ana politikalarına entegredir. İlerleyen yıllarda eğer arz güvenliğiyle ilgili sıkıntı yaşamak istemiyorsak ve arz güvenliğini garanti altına almak istiyorsak, bu bahsetmiş olduğumuz hususları hızlı bir şekilde çalışmalıyız. İnşallah, yeni üretim yılında, planlı üretime geçiş olacağız. Özellikle hayvansal üretim ve su ürünleriyle ilgili

olanı 1 Ocak'tan itibaren başlatmış olduk.

Tarım ve Orman Bakanı Yumaklı, sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına önem verdiklerini belirterek, Sözleşmeli üretim yapılmıyorsa, oluşacak her türlü etkiye açık bir üretim varsa ve sanayicinin üretiminde boşluk oluşuyorsa burada ne üretim planlamasından bahsedebiliriz ne de hedeflerimiz ulaşabiliriz. dedi. Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu kaliteli ham maddenin, fiyat dalgalanmalarından korunarak temin edilmesinin yolunun sözleşmeli üretimden geçtiğini vurgulayan Yumaklı, şunları kaydetti: Diğer taraftan da çiftçimiz gelir garantili üretim yapıyor. Bu sayede tarımsal üretim yapılırken, optimum girdi ile maksimum verim sağlanmış oluyoruz. Sözleşmeli üretimi yaygınlaştırmak için bu kapsamda üretim yapan çiftçilerimize kullandıkları tarımsal kredilerde yüzde 15 ilave faiz indirimi sağlıyoruz. Böylece gerekli diğer koşulları da sağlayan üreticilerimiz çok ciddi oranda bir faiz indirimine erişebilirler. O yüzden ben siz değerli sanayicilerimizden sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması ile ilgili desteklerinizi istirham ediyorum.

Kaynak: Bakanlık